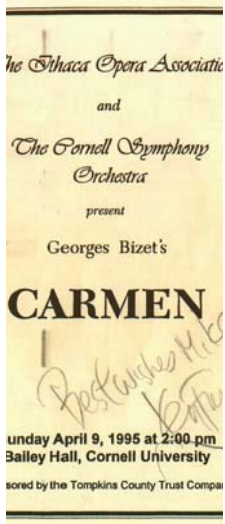

Sahne

Pınar Kıray
Opera Sanatçısı

Klasik müzik ve opera dinlememekle ne kadar büyük bir yaratıcılık ve felsefeden uzak kaldığınızı biliyor musunuz? Çok sesli müzik, çok sesli düşünce sistemidir. Dünyada klasik müzik deyince ilk akla gelen isimler; Hayden, Mozart ve Beethoven'dır. Ancak diğer sanat dallarında olduğu gibi, klasik müzikte de dönemler ve devrimciler vardır.

Bestecilerin birçoğu zamanlarının öncü düşünürlerinden olmuştur.

İşitsel algı eğitim ile gelişir. Besteciler ise eserleri kendi içlerinde dinler, duyumsar ve tek tek partitürde enstrümanlar ve vokal için yazarlar. Klasik müzikte yazılan eserlerin formları ve kuralları vardır. Burada sizlere Fransız besteci Debussy'den bahsetmek istiyorum. 1918'de ölen besteci, müzikal empresyonizmin kurucusudur. Öğrendiği ve o

zamana kadar uygulanan kurallardan kopmuş ve on iki ton müziğini kullanmaya başlamıştır. Rengi çizgiye yeğleyen ressam gibi, o da armoniyi ezgiye tercih etmiştir. Onun eserleri kurallar ve sistemler bütünü değil, tıpkı renkli camlardan oluşan bir vitray gibidir.

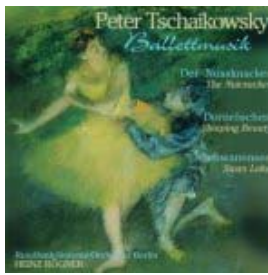
Bir eser dinlemeden önce, eserin felsefik içeriğini ve konusunun ne olduğunu araştırmanızı, eğer operaya giderseniz konuyu önceden okumanızı tavsiye ederim. Bu yazının sonunda sizlere kılavuz olmak adına opera ve senfonik eser adları vereceğim, ama öncelikle Debussy'nin "Sirenler" adındaki konusu mitolojik olan eserinden biraz bahsetmek istiyorum. İyilik ve kötülük yine karşı karşıya. Sirenler çok güzel denizkızlarıdır. O kadar güzel sesleri vardır ki, oradan geçen korsanları sesleriyle büyüleyip gemilerinin adaya doğru gelmesini sağlarlar. Kötü olan bu korsanlar, sirenler sayesinde, kendi kötülüklerinin kurallarıyla iyiliğe yenilirler.

Eğer senfoniye giderseniz ve konuyu bilerseniz, yapmanız gereken tek şey arkanıza yaslanıp, gözlerinizi kapatıp bestecinin yarattığı filmi

içinizden izlemek olacaktır. Hiç bilmediğiniz senaryoyu tıpkı bir sinema gibi seyrebilirsiniz. Meditasyon yöntemlerinden biri olan izilizasyon gibi.

Operada ise hayal etmenize gerek yoktur, gerçekleşen hayalleri seyredersiniz. O kadar renklidir ki; sahne, kostümler, danslar, şarkılar ve makyaj. Biraz da operanın sahne arkasından bahsetmek istiyorum. Bir operada hiç duymadığınız meslek isimleri var. Mesela kondüvit: Kendisi siz oyunu seyrederken tüm oyunun akışını kontrol eder. Koropetitor koroya ve solistlere piyano ile eşlik eder. Bir de teknik ekip var tabii; ışıkçı, kunduracı, terziler, kuaförler, makyöz, masör, dekoratör, rejisör, reji asistanı ve şan pedegogları, koro şefi, orkestra, orkestra şefi. Büyük bir ekip haftalarca, kimileri atölyelerde, kimileri çalışma odalarında yoğun bir çalışma döneminden sonra bir araya gelir ve oyun çıkar.

Bale ise muhteşemdir, konuşan tek şey vücutlardır. Dansçılar anlatmak istedikleri şeyleri

mimikleri ve vücutlarıyla ifade eder. Hareketleri müzikle birlikte akar ve sanki dansçılar müzikle birlikte hayat bulan kelebeklerdir.

Sanatın her dalı beni büyülüyor. Sanattan haberi olmayan insanlar varsa bile,

sanatın ölmeyeceğine kalpten inanıyor ve sanattan bihaber olan insanların eninde sonunda doğanın en güzel sanat eseri olduğunu fark edeceklerini umuyorum.

İlk opera eseri olarak Bizet'nin Carmen'ini,

Koro eseri olarak Mozart'ın Requiem'ini,

Bale eseri olarak Tschaikowsky'nin Fındıkkıran Balesi'ni,

Senfonik eser olarak da Adnan Saygun'un Köçekçe'si.